



ΠΑΝΔΩΡΑ

1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1862.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 301.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΝ ΤΗ ΔΥΣΕΙ (*)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Νεωτέρα κοινωνία

—ooo—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Γενικοί χαρακτήρες τῆς νεωτέρας κοινωνίας.

Χάρις εἰς τὰς προόδους τῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης κατὰ τὴν Δύσιν, κατέστη σήμερον ἀναντιρρήτου ὅτι ἡ ἐνεστῶσα δυτικὴ κοινωνία παράγεται ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως, ἡ δὲ Ἀναγέννησις εἶναι κατ' οὐσίαν ἑλληνική. Καὶ ἄλλοι μὲν, ὡς ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος ἀρχιερεὺς Gaume (1), ὑπεραλγοῦσι διὰ τοῦτο ἐν ὀνόματι τοῦ καθολικισμοῦ, ἄλλοι δὲ, ὡς ὁ K. Missaud (2), λυποῦνται ἐν ὀνόματι τοῦ Γερμανισμοῦ. Τὸ κατ' ἐμὲ, μοι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐγκρίνω τὰς μεμφιμυρίας ταύτας, πηγὴν ἔχουσας προλήψεως, πνεῦμα ἰησουϊτικὸν καὶ πνεῦμα μεθοδιστικόν· καὶ φρονῶ ὅτι ἐνδοξότατον ὑπῆρξεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅτι, ἐνῶ ἐνομιζέτο ἐξοντω-

θεῖσα ὑπὸ τῶν ἀσιατικῶν φυλῶν, ἀπέδειξεν ἀθάνατον ζωτικότητα, δοῦσα ἀφόρμητον διὰ τῶν σοφῶν καὶ τῶν ἐξορίστων αὐτῆς εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην διανοητικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐνέργειαν, τὴν ἀξιολόγως τῶν ὄντων ἀνομασθεῖσαν Ἀναγέννησιν. Χώρα πελασγική, ἴσως δὲ καὶ ἑλληνική (3), ἡ Τυρρηνία, εὐτόχησεν ἡ χρησιμεύσῃ κατὰ τὴν μεσαιῶνα ὡς τις ἀγωγὸς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Δύσεως, καὶ δικαίως ἡ Φλωρεντία ἐπωνομάσθη « Δυτικὰ Ἀθήναι. » Δὲν εἶναι ὁ Δάντης πλατωνικός; Τὸ κατὰ τῆς θεοκρατίας μῖσος καὶ ὁ περὶ τὴν ἀνάδειξιν τῶν προνομίων τοῦ κράτους ζήλος αὐτοῦ δὲν εἶναι παραδόσεις οὐσιαστικῶς ἑλληνικαί; Ὁ Πατράρχης καὶ ὁ Βασιλέως δὲν κατηνάλωσαν τὸν βίον αὐτῶν εἰς συλλογὴν ἑλληνικῶν χειρογράφων καὶ εἰς τὴν ἐν Τυρρηνίᾳ διάδοσιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας;

Μόλις ἡ λαμπὰς τοῦ ἑλληνισμοῦ ἑλαμψεν εἰς τὴν Δύσιν, καὶ γενικὴ ἐπανάστασις ἐξεβράχθη κατὰ τοῦ μεσαιῶνος, κατὰ τῶν ἰδεῶν, τῶν θεσμῶν καὶ τῶν δεισιδαιμονιῶν αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς γιγαντείου ταύτης πάλης, περιόνουμοι γυναῖκες ἀνέδειξαν καὶ κατὰ τὰ δύο στρατόπεδα ἀναμρισθήτητα πολιτικὰ προτερήματα. Ἐν τῇ Γαλλίᾳ, Αἰκατερίνη ἡ ἀπὸ Μεδίκων, πράγματι βασίλισσα ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν ἀσθενῶν

(*) Ὅρα φυλλὰς. 258, 261, (T. ΙΑ') 272, 278, 284 καὶ 294 (T. ΙΒ').

(1) Ὅρα le ver rongeur. (2) Revue des Deux Mondes, Ἀπρὶλ. 1862.

(3) Αἱ Πίσαι, ἡ κοίτης αὐτῆς τῆς ἰταλικῆς τέχνης, εἶναι ἑλληνικὴ ἀποικία.

αὐτῆς υἱῶν, ἀμφοτεκλιντεύθη ἐπὶ πολὺ μεταξὺ τῶν ἀντιθέτων μερίδων. Ἡ πασίγνωτος Ἰσαβέλλα ἡ Καθολικὴ, ἡ τοσοῦτον ἀνηλεὲς πρὸς τε τοὺς μουσουλμάνους καὶ τοὺς Ἰσραηλίτας ὑπηκόους αὐτῆς, δὲν ᾔθελε διστάσει ὡς ἐκείνη εἰς ἔξιν μέχρι τοῦ Προτεσταντισμοῦ. Ἡ δὲ μεγάλη Ἐλισάβετ, εὐσταθὲς ὡς καὶ ἡ Ἰσαβέλλα, ἀλλ' ἐννοοῦσα κάλλιον αὐτῆς ὅτι παρῆλθεν ἡ βασιλεία τῆς παπικῆς θεοκρατίας, ἀνέδειξεν ἑαυτὴν ὁδηγὸν τῶν ἐθνῶν ὅσα ἀντέκειντο εἰς τοὺς πατριάρχας τῆς Ρώμης, καὶ διὰ τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῆς δεξιᾶς ἀνύψωσεν εἰς ὑψίστην περιωπὴν τὸν θρόνον, ὅθεν ἡ Βικτώρια ἐπισκοπεῖ σήμερον διακόσια ἑκατομμύρια ὑπηκόων.

Παραλείπουσα τὰς ἡγεμονίδας, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία κατέστη μᾶλλον ἢ ἥττον δημοτικὴ, θέλω προσπαθῆσαι νὰ δείξω τὴν ἐνέργειαν τοῦ γυναικείου φύλου κατὰ τὴν Δύσιν ἐπὶ τῶν μετὰ τὴν ἀναγέννησιν ταραχῶν, εἰς σφαῖραν κατωτέραν καὶ ἥττον γνωστήν. Πρὸς τούτοις, φρονοῦσα περιττὸν νὰ περιλάβω πάσας τὰς δυτικὰς χώρας, θέλω φροντίσει νὰ περιορισθῶ ἐντὸς τῆς χώρας, ἥτις φαίνεται συγκεφαλαιοῦσα αὐτάς, ἐντὸς λέγω τῆς Ἑλβετικῆς ὁμοσπονδίας, ἥτις σύγκειται ὑπὸ τῶν τριῶν κυριωτάτων φυλῶν τῆς Δύσεως, τῆς Λατινικῆς, τῆς Γαλατικῆς καὶ τῆς Γερμανικῆς (1). Πλὴν τούτου, δὲν ἔζησαν μετὰ τοῦ Ιούρα καὶ τῶν Ἀλπεων διάσημοι γυναῖκες ἀνήκουσαι εἰς ταῦτα τὰ κράτη; Ἡ K. Guyon ἦτο Γαλλίς· ἡ K. de Charrière Ὀλλανδίς, ἡ K. Σταέλ ἀνήκει δικαίωματι μὲν γεννήσεως εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ὡς ἐκ τῆς ἐκλογῆς δὲ τοῦ πατρὸς εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Σουηκίαν διὰ τοῦ γάμου. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀνατολικὴ Εὐρώπη ἐκπροσωπεῖται κατὰ τὰς ὁχθὰς τῆς Λεμάνης ὑπὸ τῆς K. Krüdner, ἥς ἡ ἐπιβροὴ ὑπῆρξε τοσοῦτον μεγίστη, ὥστε εὖρον μέρος τῆς Ἑλβετίας ὁμολογοῦν ἔτι ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ μεθοδισμοῦ τὰς πλείστας τῶν ἰδεῶν, ὑφ' ὧν ἡ διάπυρος ψυχὴ τοῦ συγγραφέως τῆς *Basleria* εἶχεν ἀναρλεχθῆ. Μελετήσασα τὸν βίον τῶν K. K. Guyon, de Charrière, de Staël, de Krüdner καὶ λοιπῶν, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τόπου ὅπου συνέβησαν τὰ λίαν ἀξιοσημείωτα ἐπεισόδια τῆς πολυταράχου αὐτῶν ζωῆς, νομίζω ὅτι θέλω περιβάλλει αὐτὰ διὰ νέου φωτός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Αὐτοβιογραφικὸς βίος τῆς K. Guyon.

Τὸ περὶ τῆς βασιλείας Λοδοβίκου τοῦ ΙΔ' σύγγραμμα τοῦ K. Michelet, ἐκάλεσεν ἐπ' ἐσχάτων τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς K. Guyon. Κατέστη δὲ ἀναντίρρητον ὅτι ἡ ἐπαγωγὸς αὕτη γυνὴ διήρπεν εἰς δύο τὴν

ἐκκλησίαν τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν ἐνδοξοτέραν αὐτῆς ἐποχὴν, καὶ ἀντέταξε πρὸς ἀλλήλους τοὺς δύο φωστῆρας τῆς ἐκκλησίας ταύτης, ἦτοι τὸν Bossuet καὶ τὸν Fénelon· ἀγνοεῖται ὅμως ὅτι ἡ ἑκτακτος αὐτῇ ἐπιβροὴ ἐξετάθη μέχρι τῆς πόλεως τοῦ Καλβίνου, καὶ ὅτι παρεσκεύασε διὰ τοῦ μεταδοτικοῦ αὐτοῦ ἐνθουσιασμοῦ τὸν καθ' ἡμᾶς θρίαμβον τῆς Krüdner.

Ὁ μεθοδισμὸς δὲν εἶναι, ὡς εὐκόλως πιστεύεται, φαινόμενον ἄνευ προηγούμενων εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἑλβετίαν· ἡ μεταρρύθμισις τῆς Γ' ἑκατονταετηρίδος μετὰ τῆς αὐστηρᾶς καὶ ἀκριβοῦς αὐτῆς δογματικῆς δὲν ἱκανοποιεῖ ἐντελῶς, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα τοῦ λαοῦ· διὸ καὶ ἔμελλε νὰ γεννηθῇ μυστικὴ τις ἀντίπραξις εἰς καιροὺς ἀρμοδιωτέρους, ἡ K. Guyon, « γυνὴ εὐγλωττος, νοῦν ἔχουσα ἀνδρικὸν καὶ πίστιν διάπυρον » (1), ἐνόμισε τὸν καιρὸν ἀρμόδιον ὅπως κατορθώσῃ τὴν εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν ἐπιστροφὴν· ἡ ἐντολὴ τὴν ὁποίαν ἀνέλαβε κατὰ τὰς ὁχθὰς τῆς Λεμάνης εἶναι περιεργότατον καὶ διδακτικώτατον ἐπεισόδιον τῆς ἡθικῆς ἱστορίας τοῦ ΙΖ' αἰῶνος.

Καὶ πολλοὶ μὲν γινώσκουσιν ὅτι ἡ K. Guyon ἐδημοσίευσεν τοὺς *Πνευματικοὺς χειμάρρους* καὶ ὑπόμνημα περὶ τοῦ ἁσματος τῶν ἁσμάτων· ἀγνοοῦσιν ὅμως ἐν γένει ὅτι κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Θηρεσίας, πρὸς ἣν ὁμοιάζειν εἰς ἄκρον διὰ τε τῶν δοξασιῶν καὶ τῶν τάσεων, περιέγραψεν αὐτὴ ἡ ἰδία περιεργότατην εἰκόνα (2) τῶν φρονημάτων καὶ τοῦ βίου αὐτῆς. Τὸ σύγγραμμα περὶ οὗ ὁμιλῶ εἶναι σπανιώτατον· εἶναι ὅμως ἄξιον μελέτης, παρ' ἐκείνων μάλιστα οἵτινες ἀποδίδουσι πολλὴν σημασίαν εἰς τὰς δοξασίας· τὸ κατ' ἐμὲ ἀνέγνων περιπαθῶς τὸ βιβλίον τοῦτο· διότι εὐχαριστοῦμην μανθάνουσα κατὰ πόσον εὐδοκίμησεν εἰς τὴν γαλλικὴν Ἑλβετίαν, πρὸ τῆς συγγραφῆς τῆς *Basleria*, ἡ ἀπόστολος τοῦ « ἀγίου ἔρωτος. »

Δὲν θέλω ὁμιλήσει « περὶ τῆς κινδυνώδους γεννήσεως τῆς K. Guyon καὶ περὶ τῶν παραδόξων ἀσθενειῶν τῆς νηπιότητος αὐτῆς », οὐδὲ περὶ πάντων « τῶν δώρων, τῶν ὀπτασιῶν, τῶν ἐκστάσεων, τῶν ἀνακαλύψεων κλ. » περὶ ὧν λέγει πρὸς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς, οὔτε « περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν δυνάμεων, τοῦ γενικοῦ φωτός, τῆς παθητικῆς πίστεως καὶ τῆς κεντρικῆς ἐνώσεως, τῆς προσευχῆς τῆς σιωπῆς, τῆς προσευχῆς τῆς ζήρατος, τῶν ἐσωτερικῶν ἐξοριῶν, τῶν θεϊῶν φιλοφροσυνῶν, κλ. κλ. » Θέλω διηγηθῆ μόνον τὰ περὶ τῆς διατριβῆς τῆς K. Guyon εἰς τὴν ἐπικράτειαν « τοῦ πρίγκηπος ἐπισκόπου τῆς Γενεύης » τοῦ K. Ἀρανθόν.

Ὡς καὶ ἡ K. Krüdner οὕτω καὶ ἡ K. Guyon

(1) Ἑλβετία ἰταλική, νορμανικὴ καὶ γερμανικὴ.

(1) Justa Olivier. (2) 1720.

ἐνόμιζεν ἑαυτὴν ὡς ἐκ θαύματος κληθεῖσαν εἰς Γενεύην. « Πολλοὶ δούλοι καὶ δούλαι τοῦ Θεοῦ εἶχον διαβεβαιώσει αὐτὴν ὅτι ὁ Θεὸς ἀπῆται τοῦτο. » — « Δὲν αἰσθάνομαι διόλου, ἔλεγε πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Ἀννυσίου, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζε Κύριον Γενουαῖον, δὲν αἰσθάνομαι διόλου κλήσιν πρὸς τὴν Γεχ ἀλλὰ πρὸς τὴν Γενεύην. » Ὅτε δὲ ἡτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ ἔβλεπε « μυστηριώδη ὄνειρα. » Ἐτίμα δὲ ταῦτα ὡς καὶ ἡ *Baileia* « δοξάζουσα ὅτι δι' αὐτῶν ὁ Θεὸς συγκοινωνεῖ μετὰ τῶν ἐχουσῶν πίστιν ψυχῶν, ἵνα διδάξῃ πρὸς αὐτάς τὰ μέλλοντα. » Πᾶσαι αἱ ἁγίαι ψυχαὶ ἠνάγκαζον αὐτὴν νὰ ἐπισκέπτεται τὴν πόλιν τοῦ Καλβίνου ὅπου ἐμελλε νὰ γίνῃ « θυγάτηρ τοῦ σταυροῦ, » καὶ νὰ ἀνακαλύπτῃ « πολλὰς ἀγαθὰς δούλας τοῦ Θεοῦ. » Δὲν νομίζει τις ὅτι ἀναγινώσκει τὸν ὅπο τοῦ K. Καρόλου Eynard βίον τῆς Κυρίας Krüdner;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἡ K. Guyon παρὰ τὰς ὀχθὰς τῆς Λεμάνης.

Ἡ K. Guyon ἀνεχώρησε περὶ τὰ τέλη τοῦ 1680 ἔτους ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸν σκοπὸν τοῦ Παντοδυνάμου, καθ' ὃν « εἶδεν τὴν Γενεύην οὐχὶ εἰς τὰς φροντίδας καὶ τοὺς λόγους ἀλλ' εἰς τὰ παθήματα αὐτῆς. » Εἰς Ἀννέσιον, ὅπου « ὁ K. Γενουαῖος ἀνέγνω τὴν λειτουργίαν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀγ. Φραγκίσκου de Sales, » ἀνενέωσε « τὸν μετὰ τοῦ Χριστοῦ γάμον αὐτῆς. » Οἱ λόγοι οὗτοι « ἐνεχαράχθησαν αὐτῇ θέλω σὲ νυμφευθῆ διὰ παντός. » Κατὰ τὴν πρώτην εἰς Γενεύην ἐκδρομὴν « ἐζήτησε τὴν εἰς τὴν ἀληθῆ πίστιν ἐπιστροφὴν τοῦ μεγάλου ἐκείνου λαοῦ. » Εἰς Γεχ, « ἐξαλειφθείσης ἀπ' αὐτῆς πάσης ὁρατῆς πίστεως », ὁ ἐπίσκοπος Ἀννυσίου ἔστειλε τὸν καὶ αἰδεσιμώτατον βαρναβίτην La Combe ἵνα παρηγορήσῃ αὐτήν. « Μόλις ἰδοῦσα τὸν πατέρα τοῦτον, λέγει ἡ K. Guyon, ἡσθάνθη, ἐσωτερικὴν χάριν ἦντινα δύναμαι νὰ ὀνομάσω κοινωνίαν, ὁποῖαν οὐδέποτε ἔσχον μετ' οὐδενός. Μοὶ ἐφάνη ὅτι ἐπιβρόν χάριτος μετεδίδοτο ἀπ' αὐτοῦ πρὸς ἐμὲ διὰ τῶν ἐνδομύχων τῆς ψυχῆς. » Ὁ La Combe ἦτο θαυματουργός. « Ὁ Θεὸς ἐν πρώτοις ἀπεκάλυψεν αὐτῷ πολλὰ περὶ ἐμοῦ. Μοὶ διηγήθη τὰ πρὸς αὐτὸν ἐλέη τοῦ Θεοῦ καὶ πολλὰ παρὰδοξα πράγματα καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τὰ παρὰδοξα ταῦτα πράγματα μοὶ ἐνεποίησαν φόβον... ἀλλ' ἡ ἐξ αὐτοῦ χάρις μὲ καθυσόχαιζεν. »

Αἱ πρὸς τὴν K. Guyon προρρήσεις τοῦ La Combe ἔχουσιν ἀξιοσημείωτον ἀναλογίαν πρὸς τὰς τοῦ Fontaine τὰς πρὸς τὴν K. Krüdner. « Μετὰ τὴν λειτουργίαν, μοὶ εἶπεν ὁ αἰδεσιμώτατος, ὅτι εἶμαι λίθος τὸν ὁποῖον ὁ θεὸς ἐφύλασσειν ἵνα θεμελιώσῃ μέγα οἰκοδόμημα »· τὰς προρρήσεις τοῦ La Combe ἐνίσχυσε δραστηρίως ὁ Ἀνσέλμος « ἐρημίτης τοῦ

Ἀγ. Αὐγουστίνου, ταῦτα περίπου ἐνεργῶν ὡς καὶ ἡ Μαρία Kumbin τῆς K. Krüdner, ἡ βλέπουσα ὀπτασίας· « ἦτο ἐκ Γενεύης καὶ ἔτρωγεν ἅπαξ τὸ ἡμερονόκτιον. » — « Ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἐρημίτης ἐγνώριζεν ἅπειρα κρίματα τοῦ Θεοῦ περὶ ἐμοῦ καὶ περὶ τοῦ La Combe· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν αὐτῷ συγχρόνως ὅτι προητοίμαζε πολλὰ δεινὰ καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἐμὲ. Εἶδεν ὅτι ὁ Θεὸς προσδιώρισεν ἀμφοτέρους εἰς βοήθειαν τῶν ψυχῶν... εἶδε καὶ τοὺς δύο ἡμᾶς πλησίον φρέατος καὶ ὅτι ἐποτίζομεν ἀναριθμήτους λαοὺς ἐρχομένους πρὸς ἡμᾶς. »

Μετὰ τὴν διήγησιν τῆς ὀπτασίας ταύτης, ὁ συγγραφεὺς προσθέτει μετριοφρόνως· « ὁ Κύριος ἡμῶν μετεχειρίσθη πολὺ καὶ αὐτὸν (τὸν La Combe) καὶ ἐρὲ ὅπως κερδήσῃ τὰς ψυχὰς. » Εἰς τὴν χάριν αὐτοῦ πρέπει ν' ἀποδώσωμεν πάσας τὰς ἐπιτυχίας τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ ὁργάνου. « Οὐδὲν μοὶ ἦτο δύσκολον τότε... τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἤθελον νομίζει ὅτι ἀπώλεσα ἄλλοτε μεταξὺ παραδόξου ἡλιθιότητος, μοὶ ἀπεδόθη ὁμοῦ μετ' ἀκατανόητων προτερημάτων. Καὶ ἐγὼ αὐτῇ ἠπόρουν, βλέπουσα ὅτι πρὸς πάντα ἀνεξαιρέτως ἦτο κατάλληλον καὶ πάντα κατῳρθοῦ. Ὅσοι μ' ἔβλεπον ἔλεγον ὅτι εἶχον θαυμάσιον πνεῦμα... Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἡσθάνομην τι παραπλήσιον πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν ἀποστόλων εἰς ἣν εὗρέθησαν μετὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἀγ. Πνεύματος. Ἐγίνωσκον, ἐνόουν, ἤκουον, ἠδυνάμην πάντα!!... »

Ἀλλὰ καὶ ὁ K. D' Arenthon ἐξέστη διὰ ταῦτα ὡς καὶ οἱ λοιποί. « Ὀλίγον μετὰ τὴν ἄφιξίν μου εἰς Γεχ, ὁ K. Γενουαῖος ἦλθεν ἵνα ἴδῃ ἡμᾶς. Ὁμίλησα αὐτῷ μετὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ὁρμῆς τοῦ πνεύματος τὸ ὁποῖον μὲ ὠδήγει. Τοσούτῳ δὲ ἐπείσθη ὅτι ὑπῆρχε πνεῦμα Θεοῦ ἐν ἐμοί, ὥστε ἐπανελάμβανεν τοῦτο ἀδιακόπως. »

Μεταξὺ τούτων ἡ K. Guyon ἡσθένησε παθούσα « δεινὴν στηθικὴν καταρροὴν καὶ πυρετόν. » Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἱατρός εἶδε τὸν κίνδυνον, μετεκαλέσατο τὸν La Combe ὅπως ἐξομολογήσῃ αὐτήν. « Ὅτε οὗτος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά μου καὶ μ' εὐλόγησε θείας τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, ἐθεραπεύθη ἐντελῶς... τοσούτον δὲ ἐξέστησαν οἱ ἱατροὶ, ὥστε ἠγνόουν εἰς τί ν' ἀποδώσωσι τὴν θεραπείαν μου· διότι καθὼς Διαμαρτυρόμενοι δὲν ἀνεγνώριζον τὸ θαῦμα ὅθεν εἶπον ὅτι ἦτο παραφροσύνη, ὅτι ἐπασχον τὴν κεφαλὴν καὶ μυρία ἄλλας παραδοξολογίας εἰς τὰς ὑποπίπτουσιν ἀνθρωποὶ, ὁργισθέντες πρὸς τοὺς ἄλλοις ὅτι ἐμελλον ν' ἀπαλλαχθῶσι τῆς πλάνης ὅσοι ἤθελον. »

Ἐνταῦθα ἡ K. Guyon δὲν κρύπτει τὴν πρόθεσιν αὐτῆς τοῦ νὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀληθῆ πίστιν τὴν Γενεύην οὐ μόνον διὰ τοῦ κηρύγματος ἀλλὰ καὶ διὰ θαυμάτων. Τοιαύτην ἀξίωσιν εἶχε καὶ ἡ K. Krüd-

per. Απορώ δὲ πῶς ἡ Γενεύη ἐδείχθη τόσον ὀλίγον εὐαίσθητος διὰ τὰ θαύματα τοῦ La Combe. Καὶ ὁμῶς ἦσαν πολλά! Μόλις ἐθεράπευσε τὴν φιλὴν αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, μεταβίβων μετ' αὐτῆς ἀπὸ Gex εἰς Thonon, κατέπαυσε « τρομερὰν τρικυμίαν » εἰς τὴν λίμνην τῆς Γενεύης. Οἱ νύκται καὶ λοιποὶ ἐπιβάται « ἐξέλαβον αὐτὸν ἀντὶ ἁγίου. »

Ὁ Σατανᾶς, φοβούμενος τὴν ἐπιβροχὴν τῶν θαυμάτων τούτων ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν Γενουαίων, ἐδράξατο τῆς εὐκαιρίας καθ' ἣν ἡ K. Guyon μετὰ τινὰ ἀποχώρησεν « εἰς Thonon ἐπανήρχετο ἔφιππος ἐκ Γενεύης εἰς Gex ὅπως ἀπαλλαχθῇ ἀπ' αὐτῆς. Αὐτὴ ὅμως ἐσώθη συντριβέντος μόνον ἐνὸς ὁστοῦ τῆς παρεμβῆς καὶ δύο ὀδόντων. » « Ἀλλὰ συνέβη τι τεράστιον καθ' ὃδὸν ἰσχυρόν τι πρᾶγμα μετ' ὧς ἀπὸ τοῦ μέρους ἀφ' οὗ εἶχον πέσει . . . ἐνόησα δὲ ὅτι ἦτο ὁ διάβολος. »

Ἀλλ' ὁ ἡγεμὼν τοῦ σκότους δὲν ἀπεθαρρύνθη· ἦτο μὲν ἰσχυρότατος ἐν Γενεύῃ, φαίνεται δὲ ὅτι εἶχε καὶ τινὰ ἐξουσίαν ἐν τῇ καθολικῇ χώρᾳ τοῦ Gex, ἐναντίον τῶν τόσων ἐξορκισμῶν τοῦ κλήρου.

« Μετὰ τὴν πτώσιν μου ἀπὸ τοῦ ἵππου . . ὁ διάβολος ἤρχιτε νὰ κηρύττεται ἀναφανδὸν ἐχθρὸς μου καὶ νὰ μζίνεταί κατ' ἐμοῦ. Μίαν δὲ τῶν νυκτῶν ἐνῶ ἄλλα ἐσκεπτόμην παρουσιάσθη εἰς τὸν νοῦν μου τερατώδης τι καὶ τρομερὸν ὅσον οὐδὲν ἄλλο· ἦτο δὲ πρόσωπον φαινόμενον μετὰ τοῦ κυανοῦ φωτός· ἄγνωστος ἔνν αἱ φλόγες αὐταὶ ἐσχημάτιζον τὸ φῶς τοῦτο πρόσωπον· διότι ἦτο τόσῳ μεμιγμένον καὶ παρηλθε μετὰ τοσαύτης ταχύτητος ὥστε δὲν ἐδυνάθην νὰ διακρίνω αὐτὸ! Ἐπειδὴ δὲ ἡ K. Guyon κατεφρόνησε τὸ φάντασμα τοῦτο « ὁ διάβολος ἐπὶ τοσοῦτον ἐξέμνη, ὥστε πάσας τὰς νύκτας, ἐπειδὴ ἐξηγειρόμην τὸ μεσονύκτιον, ἤρχετο τὴν ὥραν ἐκείνην καὶ ἐθορύβει τρομερὸν θόρυβον εἰς τὸν κοιτῶνά μου. Ἐπράττε δὲ ἔτι χεῖρονα ὅτε κατεκλινόμην. Ἔσειε τὴν κλίνην μου, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιπίπτων κατὰ τῶν χαρτίνων διαφραγμάτων κατέσχισεν αὐτά, ὥστε τὸ πρῶτ' ἦσαν ἐσχισμένα. »

Βλέπων ὁ Σατανᾶς ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ διώξῃ τὴν ἁγίαν γυναῖκα ἀπὸ τοῦ κράτους τοῦ « Κυρίου Γενουαίου » φοβίζων αὐτὴν δι' ὀπτασιῶν, ἀπεράσισεν ἀπόφασιν προσφορωτέραν, « νὰ διερεθίσῃ τοὺς ἀνθρώπους κατ' αὐτῆς. » Διὸ κατέστη ἀδύνατον νὰ φέρῃ τὴν Γενεύην εἰς τὸν πᾶπαν· πυχῆθη ὁμῶς περιπαθῶς ὑπὲρ τῆς « ταλαιπώρου ταύτης πόλεως ἡττις, λέγει, ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης μου καὶ ἡ αἰτία ὁλων μου τῶν δυστυχημάτων. Ἐπίστευον, ὡς πιστεύω ἔτι πλέον καὶ σήμερον, ὅτι θὰ ἐγίνετό ποτε, ὡ θεῶς νυμφίε μου, θρόνος τοῦ ἐλέους σου· καὶ δὲν ἀμφιβόλλω. »

Μετὰ πενταετῆς ἐκδρομᾶς ἡ K. Guyon ἀποκατέστη εἰς Παρισίους· ὑπῆρξε δὲ ἐνταῦθα εὐτυχεστέρα ἢ ἐν Γενεύῃ. Προσέλαβε μάλιστα εἰς τὸ περὶ « ἁγνοῦ ἔρωτος » σύστημα αὐτῆς, τὴν K. Maintenon καὶ τὸν περιώνυμον Fénelon, ἓνα τῶν τότε φωστήρων τῆς ἐκκλησίας. Δὲν θέλω τὴν παρακολουθήσει εἰς τὸ θέατρον τοῦτο τῶν ἐπιτυχιῶν αὐτῆς. Ἐπιθυμῶ μόνον νὰ ἐξετάσω ποῖαν ἰδέαν πρέπει νὰ ἔχωμεν περὶ τῶν παραδόξων ἃ τινὰ διηγείται μὲν ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν αὐτῆς, ἀνευρίσκονται δὲ καὶ αὐτὰ ἐν τῇ βίῳ τῆς K. Krüdner, ἀνὰ πᾶσαν σελίδα τῶν τεραστείων διηγήσεων αἵτινες κατακλύουσι τὴν Δύσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ. TETARTON.

Τὰ θαύματα τῆς K. Guyon.

Δὲν εἶμαι βεβήως ἐξ ἐκείνων αἵτινες ἐκλαμβάνουσι τὰς τεραστίας ταύτας διηγήσεις ὡς ἐστερημένας παντὸς ἱστορικοῦ στοιχείου. Καὶ μὲν πολὺ ἔχουσι τὸ μυθώδες· ἀλλὰ ἐρευνῶντες εὐρίσκομεν καί τι ἀληθές. Ἀναγινώσκοντες τοὺς βίους τοῦ Φραγκίσκου d'Assise, τοῦ ἐφημερίου Gassner, τῆς Μαρίας Alacoque, τοῦ ἱγνατίου Loyola, τοῦ Swedenborg, τοῦ Βαλεντίνου Greatakes, τοῦ Φραγκίσκου Xavier, τὸ χρυσοῦν συναξάριον τοῦ I. Voragine, τὸ Ἅγιον τῶν Ἀγίων τὴν οὐχ ἥττον παράδοξον αὐτὴν συλλογὴν, τοῦ Ribadeneira κλ. καταλαμβανόμεθα ὑπὸ ἐκστάσεως διὰ τὴν τόσῃ ἐπιστίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Προσεκτικώτερα δὲ ἐξέτασις ἀποδεικνύει ὅτι πολλάκις οἱ μάρτυρες τῶν παραδόξων τούτων ἠπατήθησαν μᾶλλον ἐρμηνεύοντες ἢ διηγούμενοι αὐτά. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὴν ἐπιβροχὴν, τὴν ὁποῖαν ὀλίγον ἐμελετήσαμεν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, τοῦ ἠθικοῦ ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ μέρους. Καὶ οἱ καταλληλότεροι ἱατροὶ πολλάκις κατέδειξαν ὅτι μόνη ἡ φαντασία ἰσχύει ἐνίοτε νὰ ἐνεργῇ οὕτω πῶς ἐπὶ τῶν ὀργάνων, ὥστε νὰ ἀποδίδῃ αὐτοῖς τὴν πρώτην δύναμιν. « Εἶναι πιθανόν, ἔλεγεν ὁ Montaigne τὴν 17' ἐκατονταετηρίδα, ὅτι ἡ κυριώτερα ὑπόληψις ὑπὲρ τῶν ὀπτασιῶν, τῶν γοητειῶν καὶ ἄλλων τοιούτων παραδόξων, προέρχεται ἐκ τῆς ἰσχύος τῆς φαντασίας ἐνεργούσης κυρίως κατὰ τῶν ἀσθενεστέρων ψυχῶν τῶν πολλῶν. »

Ἡ λύσις αὕτη ἐφαρμόζεται θαυμασίως εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν λεγομένων ἀποκαλύψεων τῆς ὁποίας βλέπομεν παρὰ τῆς K. Krüdner, τοῦ Νικολ. Hue κλ. Ὅπως δὲ καταστήσω σαφεστέρην τὴν ἀπόδειξιν θέλω πορισθῇ τὰ παραδείγματά ἀπὸ τοῦ βίου τῆς K. Guyon περὶ τῆς ὁποίας ἔδωκα ἤδη ἀσθενῇ τινι ἰδέαν.

Ὁ γάμος τῆς K. Guyon μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐκ τῶν ἀλλοκότων ἐκείνων ἐπινοημάτων, ἃ τινὰ παραδέχθησαν καὶ διέσπειραν τὰ σπουδαιότερα συναξάρια τοῦ μεσαιῶνος πρὸς αἴσχος τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς, καὶ πρὸς ὄνειδος τῆς ἠθικῆς, τῆς ὁποίας τὴν

παρακαταθήκην ἀξιῶ ὅτι ἔχει μόνη ἡ ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία. Περικοπή τις ἐκ τοῦ ὕμνου τῆς Ἀγίας Γερτρούδης ἀρκεῖ νὰ δείξῃ πῶς κατὰ τὸν συμβολικὸν ὑμέναιον τῆς γυναικὸς μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐκρήγνυνται πάθη ἅτινα δὲν εἶναι βεβαίως ἄβυσσος.

Ὁ βίος τῆς Αἰκατερίνης de Sienne παριστᾷ ἀνάλογα φαινόμενα. Ὁ Πέτρος de Natalibus διηγείται ὅτι ἡ νέα αὕτη, ἰδοῦσα κατ' ὄναρ ὅτι συνεζεύχθη τὸν Ἰησοῦν, ἐξηγέρθη φέρουσα εἰς τὸν δάκτυλον τὸν νεφρικὸν δακτύλιον. Εἶδον δὲ ἐγὼ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς Sienne τὸν θάλαμον ἐν ᾧ ἐτελέσθη ὁ ὑμέναιος οὗτος.

Συνειθίσασαι εἰς τὰς ἐπικινδύνους ταύτας ὁπτασίας, τῶν ὁποίων τὸν κίνδυνον ἐνόησεν ἐξ ἀρχῆς ἡ ἀντατολικὴ ἐκκλησία (1), αἱ ἅγιοι τῆς ῥωμαϊκῆς ὑπόκεινται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰς παραδοξοτάτας περιπετείας. Ἡ Ἁγία Μαρία d'Oignies, ἔδωκεν ἐαυτὴν, διαρκούντων τῶν νευρικῶν αὐτῆς σπασμῶν, κατὰ τρόπον παράδοξον. Ἡ Ἁγία Ursule εἶχε τοσοῦτον σφοδρὰς περιόδους νευρικός, ὥστε πολλάκις ἐπισεύθη ὅτι κατείχετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος. Ἡ ἐκ Κορδύνης Μαργαρίτα ἔτριζε τοὺς ὀδόντας καὶ ἐκυλίστο ὡς σκώληξ κατὰ γῆς ἡ Ἀγ. Θηρεσία καὶ ἡ Ἀγ. Αἰκατερίνη ἡ ἐκ Σιέννης συνεταράσσοντο μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος ἐν ὥρᾳ ἐκστάσεως ὥστ' ἐφαίνοντο τὰ μέλη αὐτῶν χωριζόμενα ἀπὸ τοῦ κορμοῦ. Ἡ Μαργαρίτα τοῦ Ἀγίου Μυστηρίου καὶ ἡ Ἁγία Ελισάβετ de Spalberg ἀπεξηραίνοντο ὡς ἄλλα πτώματα, ἡ δὲ Μαρία τῆς Ἐνσαρκώσεως καὶ ἡ Μαγδαληνὴ de Pazzi ἐφαίνοντο νεκρὰ ἐν ὥρᾳ ἐκστάσεως. « Ἡ ψυχὴ ἐν τῇ ἐκστάσει αὐτῆς, λέγει αὐτὴ ἡ Ἁγία Θηρεσία, φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει πλέον σῶμα ἡ θερμότης ἐκλείπει καὶ ἡ πνοὴ παύει, οὕτως ὥστε οὔτε ἡ ἐλαχίστη πνοὴ, οὔτε τὸ ἐλάχιστον κίνημα παρτηρεῖται πλέον. Πάντα τὰ μέλη τεχνύονται καὶ γίνονται ψυχρά, τὸ πρόσωπον ὡχρῶν, καὶ τὸ σῶμα φαίνεται ἀποθνήσκον ἢ καὶ ἀποθάνον. »

Ἀλλ' εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν ὁ διευθυντὴς δὲν βραδύνει νὰ λάβῃ τὸν τόπον ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει (2). Ἡ ἱστορία τοῦ αἰδουσιμωτάτου La Combe ἔστω νέα ἀποδείξις τῶν παραφορῶν τῶν φαντασιῶν ἐκείνων, αἵτινες συγχέουσι τὰς ὁρμὰς καρδίας εὐαισθητοῦ μετὰ τῶν ἐξ οὐρανοῦ ἐμπνεύσεων. Τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔχει τὴν ἀξιοκατάκριτον τάσιν τοῦ νὰ θεωρῇ πηνταχοῦ ἐπεμβαινόν τὸ θεῖον. Ἀναμιγνύοντες τὸν θεὸν εἰς πάσας τοῦ ἀνθρώπου τὰς ἀσθενείας ἢ εἰς πάσας τὰς παραδοξολογίας τοῦ δεσποτισμοῦ, δὲν συνεργοῦμεν δραστηριώτατα εἰς τὴν πρόοδον τοῦ συστήματος τῶν Σκεπτικῶν; Οἱ παραπονούμενοι διὰ τὰς κατακτήσεις τῆς ἀθεΐας ἐνεργοῦσιν

ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὲρ αὐτῆς διὰ παντὸς τρόπον.

Τὰ δὲ θαύματα τοῦ La Combe εἶχον ἄδικον οἱ γενοῦνται ἱατροὶ ἀποδίδοντες αὐτὰ εἰς τὴν δύναμιν τῆς φαντασίας; Ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη ἐπεκύρωσε τὴν γνώμην αὐτῶν (1), διότι φρονεῖ ὅτι τὰ τῶν καθολικῶν θαυμάσια διηγήματα ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὰ τῶν ἐθνικῶν, τῶν Swedenborgiens, τῶν Jansenistes, κλ. ὅτι αἱ πολυάριθμοι θεραπεῖαι ὅσας ἀναφέρουσιν οἱ συναξαρισταὶ εἶναι ὅμοιοι πρὸς ὅσας διηγείται ὁ Πλούταρχος περὶ Πύρρου, ὁ Τάκιτος περὶ Οὐεσπεσιανοῦ, ὁ Σπαρτιανὸς περὶ Ἀδριανοῦ, οἱ K.K. Richer καὶ Tolnare περὶ τῆς K. Saint-Amour, ὁ Desmaseaux περὶ τοῦ Βαλεντίνου Greatakes, ὁ Carré de Montgeron περὶ τῶν σπασμωδικῶν καὶ καθεξῆς. Ταῦτα πάντα εἶναι τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἡ δὲ ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία, θέλουσα νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὰ ἵν' ἀποδείξῃ τὸ ἀλάνθαστον αὐτῆς, καὶ καταβάλλῃ ἐκείνους πρὸς οὓς τολμᾷ νὰ διδῇ αὐθαδέως, κατὰ τὸ σύνθημα, τὸ ἀποτρόπαιον ἔννομα τῶν σχισματικῶν, δεικνύει τὴν αὐτὴν μωρίαν τῆς K. Guyon, ἥτις ἤξιον νὰ ἀλλάξῃ οὕτω πῶς τὴν πίστιν τοῦ ποιμνίου τοῦ « K. Γενουαίου. » Ἐπιχείρημα ἀνήκον εἰς πάντας, εἰς οὐδένα ἀνήκει, τὸ δὲ ἐπιχείρημα τοῦτο εἶναι καθαρὸν ὡς ἡ ἡμέρα ᾗ προστρέξῃ λοιπὸν ἡ Ῥώμη εἰς ἀξιοπιστοτέρας ἀποδείξεις. Μήπως δὲν ἔχη τὰ συγγράμματα τῶν K.K. Veillot, Nicolas καὶ Nicolardot; Τὰ θαύματα εἶναι τερνόντι περιττὰ ὅταν ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἱκανοὶ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἀπαγόρευσιν (l' Index), τὴν ἱερὰν ἐξέτασιν καὶ τὴν παποσύνην!

Αἱ ἐμφανίσεις τοῦ διαβόλου, αἵτινες τοσοῦτον κατεστάραζαν τὴν K. Guyon, πλημυροῦσι τὰ συναξάρια τῶν Ἰησοῦιτῶν. « Ἐν παντὶ καιρῷ, λέγει ὁ Mourguy, ὁ ἄνθρωπος ἀποστρεφόμενος τὰς ἐφημέρους ἡδονὰς τοῦ κόσμου τούτου, ἠθέλησε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς σφαῖραν ἄγνωστον τὴν ὁποίαν ἐκάλει τὸ ἔξοχον τῆς φύσεως, αἰ ἀνάγκαι καὶ αἱ ἐπιθυμίαι αὐτοῦ ἡ δύναμις τῆς θελήσεως αὐτοῦ ἤρκεσαν ὥπως ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου καὶ προσκολλήσῃ εἰς ἰδέαν ὠρισμένην. Ὅταν τις προσηλωταί εἰς τινὰ ἰδέαν, πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐξαφανίζονται σχεδὸν ἐν αὐτῇ ἢ κατέχουσιν τὸν νοῦν αὐτοῦ εἶναι ἡ μόνη ἀληθὺς ὑπάρχουσα. Πᾶσα ἡ προσοχὴ αὐτοῦ εἰς ταύτην προσηλωταί καὶ συγκεντροῦται διακόπτει πᾶσαν σχέσιν μετὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων... Τότε εἶναι ἡ στιγμή τῆς μεγαλοφυΐας, πολλάκις ὅμως καὶ τῆς παραφροσύνης. Ὅταν δὲ φθάσῃ ἡ φαντασία εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἀποκτᾷ ὑπερφυσικὴν δραστηριότητα... Καὶ τότε ὁ ἄνθρωπος συγ-

(1) Ἴδε τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀγίου Μεθοδίου.

(2) Ἴδε Michelet, Du prêtre et de la femme. Ἐκδ. Ζ'.

(1) Ἴδε Louis Peisse, des sciences occultes, ἐν τῇ Revue des Deux Mondes τῆς 4 Μαρτίου 1842.

καινώνει μετὰ τῶν πνευμάτων ». Τὴν διάθεσιν ταύτην ἐπεβοήθει τὸ πάλαι παχυλὴ ἄγνοια τῶν φυσιο-
λογικῶν φαινομένων, ἄγνοια ἣτις καὶ σήμερον εὐρί-
σκεται εἰς πάσας τὰς συγγραφὰς ἔσαι ἐγκρίνονται
ὑπὸ τῆς αὐτῆς τῆς Ρώμης. Ὅτε ὁ ἐφιάλτης καὶ τινὰ
ὄνειρα ἐθεωροῦντο γεννήματα τοῦ διαβόλου, εὐκόλως
ἐθεώρει τις ἑαυτὸν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν δαιμόνων
ἦσαν πανταχοῦ παρόντες ἡ φωνὴ τῆς γλαυκῆς, ἡ ὤ-
ρυγὴ τοῦ λέοντος, ἡ πτήσις τῆς νυκτερίδος, κτλ, ἐν-
έπνεον παιδαριώδεις φόβους. Κατὰ τοὺς εὐπίστους
ἐκείνους χρόνους, οὔτε οἱ ἀνώτεροι νόες ἦσαν ἀπηλ-
λαγμένοι τῶν ἀγοραίων προλήψεων. Καὶ τί λέγω;
Μήπως ἡ ἀλλοφροσύνη δὲν ὁμοιάζει τὴν μεγαλο-
φυάν; Ἐάν αὐτὸς ὁ Πασκάλ (1) δὲν διέφυγεν ἐξ ὀ-
λοκλήρου τὰς προσβολὰς τῆς παραδόξου ταύτης
ἀσθενείας, πρέπει νὰ ἀπορήσωμεν διότι εὐρίσκεται
ὅλως ἀνεπτυγμένη παρὰ Πέτρῳ τῷ Ἐρημίτῃ, καὶ
Φραγκίσκῳ τῷ Assises, καὶ Δομινίκῳ, καὶ Ἰγνατίῳ
Λογιόλῃ, καὶ Swedenborg, καὶ Θηρεσίῃ, καὶ παρὰ τῇ
K. Guyon καὶ τῇ K. Krüdner; Μὴ λησμονώμεν
ὅτι ἡ ἀλλοφροσύνη εἶναι μεταδοτικὴ, ὡς καὶ ὁ δό-
κτωρ Brière de Boismont ἀπέδειξε τοῦτο διὰ πολ-
λῶν γεγονότων (2). Θέλομεν οὕτως ἐννοήσαι τὴν ἀ-
ξίαν τῶν μαρτυριῶν ἃς ἐπικαλοῦνται αἱ K.K. Guyon
καὶ Krüdner ὑπὲρ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν, καὶ τῶν
ἄλλων ἐκείνων τὰς ὁποίας ὁ Μαρκίων Mirville ἀ-
ναφέρει ὑπὲρ τῶν θαυμάτων τοῦ Cideville.

Δὲν ἀπορῶ λοιπὸν διόλου ἐάν ἡ K. Guyon δὲν
εἴλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν Γενουαίων. Ἐν Γαλλίᾳ
διήρесе τὴν Γαλλικανικὴν ἐκκλησίαν εἰς δύο ἀντί-
παλα κόμματα. Ὁ Φενελὼν ἐτέθη μετ' αὐτῆς ἐπὶ
κεφαλῆς τῶν μυστικῶν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι « ὁ κόμης
Cambrai » ἐπίστευσε τὸ ἀλάνθαστον τοῦ πάπα,
καὶ ὅτι κατέκρινε τὸν Bossuet καὶ τοὺς Γάλλους
ἐπισκόπους ὅτι ἔθεσαν ὄρια εἰς τὴν δεσποτικὴν αὐ-
τοῦ ἐξουσίαν. Ὁ συγγραφεὺς τῶν Γνωμῶν καὶ ὁ
συγγραφεὺς τῶν Χειράρτων ἐνόουν λοιπὸν ἀλλήλους.
Ὁ Bossuet καὶ τοὶ συγκαταβαίνοντες πρὸς τὰ ὄνειρο-
πολήματα τῆς μοναχῆς Cornuau, ὠργίσθη διὰ τὴν
ἀδυναμίαν τοῦ Fénelon ἢ διὰ τὴν ἀδιακόπως αὐ-
ξοῦσαν αὐτοῦ φήμην. Ἡ K. Guyon, κλεισθεῖσα εἰς
τὴν Bastille καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Vincennes, ἀπέ-
θανεν ἐξορισθεῖσα εἰς Blois. Ὁ δὲ La Combe ἀπέ-
θανεν εἰς Charenton, εἰς τόπον ἄξιον τῶν ὄνειρο-
πολήσεων αὐτοῦ. Τὴν II' ἐκκτονταετηρίδα ἤθελον
ἀναγορεύσει αὐτὸν ὡς καὶ τὸν Φραγκίσκον d' Assi-
ses ἅγιον πρώτης τάξεως, ἴσως καὶ συγκρίναι πρὸς
αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὡς ἐπραξε τοῦτο Φραγκί-
σκανός τις μοναχός.

Οἱ ὑπερασπισταὶ τῶν καθολικῶν συναξαρίων θέ-
λουσιν ἴσως εἰπεῖ ὅτι ἐξε-ίμνησα αὐτὰ μετ' αὐστη-
ρότητος. Καὶ τῶντι ἔχουσι δύο συστήματα ἀπο-
λογίας, ἅτινα ἀνευρίσκονται μὲν κατὰ πᾶσαν σελίδα
τῶν συγγραφεῶν αὐτῶν, φαίνεται δὲ ὅτι ἐμπνέουσιν
αὐτοῖς μεγίστην ἐμπιστοσύνην.

Ὁ κόμης Montalembert, διηγήθεις τὸν πασίγνω-
στον ἅμα δὲ καὶ λίαν παράβολον βίον τῆς ἐξ Οὐγ-
γρίας Ἐλισάβετ, καὶ πάντα τὰ θαύματα τῆς Ἀγίας
ταύτης τὰ περιεχόμενα εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ μεσ-
αιῶνος, προστίθῃσι ταῦτα

« Ἀνεφέραμεν τὰ ὑπερφυῖ ταῦτα φαινόμενα μετὰ
τῆς αὐτῆς ἀκριθείας μεθ' ἧς διηγήθημεν καὶ τὸν βίον
τῆς Ἀγίας. Καὶ μόνη ἡ ἰδέα τῆς ἀποσιωπήσεως ἢ τῆς
ἐπισκιάσεως αὐτῶν ἤθελε φέρει ἡμᾶς εἰς ἀγανάκτη-
σιν· ἱεροσυλία θὰ ἦτο, καθ' ἡμᾶς, τὸ νὰ ἀποκαλύ-
ψωμεν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον πιστεύομεν ὡς ἀλήθειαν, ἵνα
γείνωμεν ἀρεστοὶ πρὸς τὸν ἀλαζόνα λόγον τοῦ ἡμε-
τέρου αἰῶνος· θὰ ἦτο ἐνοχὸς ὀλιγωρία, διότι τὰ θαύ-
ματα ταῦτα διηγούνται οἱ αὐτοὶ συγγραφεῖς, καὶ
ἐπισφραγίζει τὸ αὐτὸ κύρος τὸ ὅποιον περιβάλλει
καὶ τὰ λοιπὰ γεγονότα τῆς ἡμετέρας διηγήσεως· θὰ
ἤποροῦμεν τῶντι τίνα κανόνα ν' ἀκολουθήσωμεν
ὅπως παραδεχθῶμεν τὸ ἀληθὲς αὐτῶν εἰς τινὰς πε-
ριστάσεις, καὶ ν' ἀπορρίψωμεν αὐτὸ εἰς τινὰς ἄλλας. »

Πῶς συμβιβάζεται ὁ κανὼν οὗτος μετὰ τοῦ παρ-
αγγέλματος τούτου τῆς Γραφῆς· «Τοῦ δὲ βεβήλου
καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ » (1); Τὸ παράγγελ-
μα τοῦτο εἶχεν ἀείποτε ὑπ' ὅψιν ὁ περιώνυμος ἱστορι-
κὸς Fleury ὅτε παρήναι τοὺς πιστοὺς « νὰ λαμβά-
νωσιν ὡς ὑπόθεσιν καὶ θεμέλιον τῆς εὐλαθείας αὐ-
τῶν ἀληθείας πίστεως καὶ λόγους τῆς Γραφῆς, καὶ
οὐχὶ δόξας σχολείων, ἱστορίας μυθώδεις ἢ φαντα-
σιώδεις νοθεσίας. » (2).

Πλὴν τούτου, ἐάν δοκιμάσωμεν νὰ ἐφαρμόσωμεν
τὴν ἀρχὴν τοῦ K. Montalembert ποῦ θέλομεν ρθά-
σει; Πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀναμφισβήτητα γε-
γονότα τὸ πλῆθος τῶν μύθων τῶν περιεχομένων εἰς
τὰ συγγράμματα τῶν ὁπαδῶν τοῦ Βούδδα, τοῦ Ζω-
ροάστρου, τοῦ Μωάμεθ καὶ τῶν τοιούτων, διότι
διηγούνται αὐτοὺς ἱστορικοὶ οἵτινες ἀναφέρουσι πρὸς
τούτοις καὶ ἀναντίρρητα γεγονότα; Παράδοξος
τρόπος τοῦ γράφειν τὴν ἱστορίαν, ὁ τρόπος ὁ πε-
γάζων ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς καθολικῶν θεωριῶν! διότι
οὐ μόνον πᾶσαν ἐπιστημονικὴν κρίσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ
ἀπλούστερα συμπεράσματα τοῦ ὀρθοῦ λόγου ἀνα-
τρέπει ἐκ θεμελίων.

Μεταβαίνω εἰς ἐπιχείρημα τὸ ὅποιον κατὰ πρῶ-

(1) Ἰδε Dr. Lélut, l' amulette de Pascal.

(2) Ἰδε Dr. Brière, des hallucinations.

(1) Πρὸς Τιμόθ. Α, 4.

(2) L' abbé Fleury, Hist. ecclés. Λόγ. Η'.

την ὄψιν φαίνεται σπανιώτερον. Λέγεται ὅτι αἱ περὶ
τῆς ἀναγορεύσεως τῶν ἁγίων ἀνακρίσεις γίνονται
μετὰ τοσαύτης ἀκριθείας, ὥστε ποτὲ δὲν ἀναγορεύ-
ται τις ἐὰν δὲν ἔπραξε μεμαρτυρημένα θαύματα. Καὶ
εἰς ἀπόδειξιν φέρουσιν ὀγκῶδες βιβλίον τοῦ πάπα
Βενεδίκτου ΙΔ'.

Παρατηρητέον ἐν πρώτοις ὅτι αἱ ἀνακρίσεις αὗται ἐπενοήθησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον οἱ ἅγιοι ἀνηγορεύοντο ὑπὸ τῶν ἐνθουσιῶντων ὄχλων. Ἐπὶ δὲ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν αἱ ἐγγυήσεις, περὶ ὧν τόσος γίνεται λόγος, εἶναι τοσοῦτον ἀνυπόστατοι, ὥστε πρέπει νὰ ἀντεστράφη τις μεταξὺ τῶν προλήψεων τῆς ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας ὅπως θεωρῇ αὐτὰς ὁπωσοῦν σπουδαίας. Καὶ τῶνόντι, τίνες εἶναι οἱ μαρτυροῦντες τὰ θαύματα τῶν ἁγίων; Εἶναι νέες πεπαιδευμένοι, ἐλεύθεροι πάσης προλήψεως; Χωρικοὶ τῆς Καλαυρίας ἢ τῶν Ἀστουριῶν εἶναι ἀξιόπιστοι μάρτυρες τῶν θαυμάτων; Ἀλλ' ἔστω τὸ ἐναντίον· τίνα ὅμως πίστιν πρέπει ν' ἀναθέσωμεν εἰς δικαστὰς ἐκλεγομένους μεταξὺ μοναχῶν ἐνταλὴν ἔχόντων νὰ καταδείξωσι διὰ παντὸς τρόπου « τὸ θεῖον » τῆς ἐκκλησίας εἰς ἣν ἀνήκουσι; Καὶ τολμᾷ τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ καιρὸς δολιότητος παρῆλθεν, ὅταν ὁ κληρὸς τῆς Νεαπόλεως πράττη τακτικῶς κατ' ἔτος τὸ θαῦμα τοῦ Ἁγίου Ἰαννουαρίου; Πλὴν τούτου ὅταν ἀναγινώσκωμεν τὰ συγγράμματα τῶν Ῥωμαίων θεολόγων, ὅταν βλέπωμεν αὐτοὺς παριστάνοντας πάντοτε ὡς θαύματα τὰ γεγονότα, ἅτινα ἐξηγεῖ εὐκολώτατα ἢ νεωτέρα ἐπιστήμη, γινώσκωμεν ἐκ προοιμίων ὁποῖαν ἰδέαν πρέπει νὰ ἔχωμεν περὶ τῶν προκειμένων ἀνακρίσεων.

Ἡ Κ. Guyon ὑπῆρξεν ὀλιγώτερον εὐτυχῆς πολλῶν ἄλλων θαυματουργῶν ἄνευ τῆς ἐπιβροχῆς τοῦ Bossuet, ὅστις ἐθεώρησεν αὐτὴν ὄργανον ἀντιπάλου πολιτικῆς, ἢ Ῥωμαϊκῆ ἐκκλησίᾳ θ' ἀνηγόρευεν ἴσως αὐτὴν ἀγίαν. Ἀλλ' ὁ ἐπίσκοπος ἐκεῖνος κατώρθωσε νὰ διασπείρῃ ὑπονοίας περὶ τῶν θαυμάτων καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῆς. Εἰς Pays-de-Vaud ὁμως αἱ δόξαι αὐτῆς ἔτυχον εὐνοϊκωτέρας ὑποδοχῆς, διότι εὖρον ὑπερασπιστὰς καὶ μέχρι τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. « Εἶχεν ἐμφανισθῇ εἰς Λαυσάνην καὶ μετὰ ταῦτα πολλοί, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγοι εἶχον ἀληθῆ ἀγίαν, παρεδέχθησαν τὰ δόγματα αὐτῆς ὡς βάσιν τῆς ἰδίας θεολογίας, καὶ ἐκαλλιέργουν αὐτὰ μετὰ σεβασμοῦ, τρεπομένου ἐνίοτε καὶ μέχρι λατρείας. » (1)

Ὁ αἰδέσιμος Dutoit-Membrini ἀνέπτυξε πολὺν
ζῆλον εἰς διάδοσιν τῶν ἰδεῶν τῆς K. Guyon. Τὴν
θείαν φιλοσοφίαν, δημοσιευθεῖσαν τὸ 1793, ἐνέ-
πνευσαν προδῆλως τὰ πονήματα τοῦ συγγραφέως

τῶν Χειμάρρων. Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ θεία φιλοσοφία, ἤκμαζεν ἡ γυνὴ ἥτις ἔμελλε νὰ μεταβάλλῃ εἰς πράγματα σχέδιά τινά τῆς K. Guyon, καὶ νὰ προσβάλλῃ ἀποτόμως τὰ σοσινιανὰ σχολεῖα τῆς Ἑλβετίας.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΔΩΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ.

Π Ε Ρ Ι
ΤΩΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἡ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΕΛΑΣΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΧΑΪΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ.
(Συνέχ. "Ιδε φυλ. 300.)



Ἐκ τῆς ἀσυμφωνίας τῶν γνωμῶν τῶν διαφόρων συγγραφέων, ἀρχαίων τε καὶ νέωτέρων προκύπτει βεβαίως ἀσάφεια, (1) προκύπτει ὁμως ἓν, ὕπερ μεγάλως συντείνει εἰς τὸν σκοπὸν, τὸ ὅτι οἱ Πελασγοὶ ὑπῆρξαν ὅπως δῆποτε. Καὶ αὐτὸς ὁ μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως περὶ αὐτῶν λαλὼν Γ. Γρότε ὁ πάνυ, ὁμολογεῖ μὲν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἤκμασαν, τὰ ἔργα, ἃ ἐπραΰσαν, τὴν σχέσιν, ἣν εἶχον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, δὲν δύναται ὁμως νὰ ἀρνηθῇ παντάπασιν τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ. Λέγω λοιπὸν, ὅτι οἱ Πελασγοὶ ὑπῆρξαν καὶ κατόκησαν ἐν Ἑλλάδι· πῶς εἶχον ὁμως πρὸς τοὺς Ἕλληνας τοῦτο μένει ἤδη νὰ ἐρευνηθῇ.

Εἶποι τις ἂν ἐνιστάμενος· ἀφοῦ ὁ περιώνυμος Γ. Γρότε οὐκ ἐπιλαμβάνεται τοῦ ζητήματος, ἀφοῦ τοσοῦτοι ἕτεροι ἐπίσημοι ἐπὶ σοφίᾳ ἄνδρες τοσοῦτον ἀντιφατικὰς περὶ αὐτῶν γνώμας ἐξήνεγκαν, ἀποτε-
τολμημένον πάντως ἦν τὸ εἰπεῖν ἢ ἐπιμεῖναι πλέον εἰς τὸ ὄντως ἀκανθώδες τοῦτο ζήτημα.

Ὁμολογοῦμεν καὶ κηρύττομεν τὴν ἱστορικὴν δεινότητα τοῦ Ἀγγλου Γ'. Πρῶτε, καὶ τὰς ἐπιμόνους ἐρεῖνας ἐπὶ τῆς ἀρχαιότητος τῶν σοφῶν ἀνδρῶν τῆς Γερμανίας, οἷς ἡ Ἑλλάς ἔστι καὶ ἔσται ἐσαεὶ εὐγνώμων καὶ ὀφειλέτις. Γινώσκω καλῶς τὴν τε δυσχέρειαν τοῦ ζητήματος καὶ τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν. Δὲν

(1) Ἐπίσης ὑπάρχει ἀσυμφωνία καὶ εἰς τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος, τῶν μὲν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ πειρωμένων νὰ παραγάγωσιν αὐτῇ (πέλω—ἄργος=ἄγρὸς=πεδινός)· πέλας (=πάρος, πρότερον) γεγονότες καὶ ὃς παλαιγενεῖς· πελαργοί, πελαγόνες, πελιγόνες, πέλοπες, πέλιοι, (=πελιοὶ πέλεια—περιστερὰ λευκῇ, παλαιοὶ ἐπομένως· (πελαοὶ Σκι- πιτ. ὁ γέρων, παλαιός)· τὴν δὲ ἐκ Σανσκριτικοῦ babarsa =λευκῇ, ἢ ἐκ τοῦ Σημιτικοῦ Pelischti, Pelaschi, =μετανά- σται ἀποικαὶ ἀπ' Αἰγύπτου καὶ μεσημβρίας.

(1) J. Olivier, Canton de Vaud, II, 12, 3h.